

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNIKA

--	--	--

DATA URODZENIA

--	--	--	--	--	--	--	--

dzień   miesiąc   rok

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY

miejsce
na naklejkę
z kodem

dysleksja

**SPRAWDZIAN
W SZÓSTEJ KLASIE
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
"Błękitna planeta"**

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 8 stron. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem albo piórem z czarnym tuszem lub atramentem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1. do 20. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ kraterk na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D
---	---	---	---

6. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą – np. gdy wybrałeś odpowiedź „A”:

■	B	C	D
---	---	---	---

7. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.

⊙ ■	B	C	■
-----	---	---	---

8. Rozwiązania zadań od 21. do 26. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Ostatnia strona arkusza jest przeznaczona na brudnopis. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane.

Powodzenia!

Styczeń 2007

**Czas pracy:
60 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 40**

S – A1

Tekst do zadań od 1. do 5.

Ponad $\frac{3}{4}$ powierzchni Ziemi zajmuje woda, z tego względu nazwa *Woda* równie dobrze pasowałaby do naszej planety. Największym oceanem na Ziemi jest Ocean Spokojny, który zajmuje prawie 50% powierzchni wszystkich oceanów. Tylko nieco ponad $\frac{1}{3}$ wody deszczowej spływa do rzek i wraca do mórz. Pozostałe $\frac{2}{3}$ wsiąka w glebę i leżące pod nią skały. Może pozostawać tam przez lata, a nawet dziesiątki tysięcy lat, jako woda podziemna. To właśnie ona zasila źródła oraz studnie i pozwala rzekom płynąć w okresie suszy. Cała woda bierze udział w nieustannej wędrówce od oceanu, przez atmosferę, skały i rzeki, by wreszcie powrócić do oceanu. Wędrówkę tę nazywamy obiegiem wody w przyrodzie. Naukę zajmującą się krążeniem wody w przyrodzie nazywamy hydrologią, natomiast naukowców, którzy zajmują się badaniem wód podziemnych – hydrogeologami.

Na podst. Susenne van Rose: *Ziemia*. Arkady, Warszawa 1999, s.14
i *Nowa encyklopedia powszechna PWN*, Warszawa 1998.

- Zdaniem autorki tekstu naszą planetę można by nazwać *Wodą*, bo na Ziemi
  - pada dużo deszczu.
  - woda jest od dziesiątków tysięcy lat.
  - mieszka wielu badaczy wód.
  - woda zajmuje największą część powierzchni.
- Jaką część powierzchni oceanów zajmuje Ocean Spokojny?
  - Okolo $\frac{1}{3}$
  - Okolo $\frac{1}{2}$
  - Okolo $\frac{2}{3}$
  - Okolo $\frac{3}{4}$
- Wykorzystując informacje z powyższego tekstu, wskaż zdanie fałszywe.
  - Woda nieustannie krąży w przyrodzie.
  - Woda wędruje z atmosfery przez rzeki i oceany do atmosfery.
  - Woda podziemna nie zasila rzek w okresie suszy.
  - Wędrówka wód w przyrodzie to obieg wód.
- Badaniem wód podziemnych zajmuje się
  - hydroenergetyk.
  - hydrogeolog.
  - hydromechanik.
  - hydrotechnik.
- Wybierz zdanie prawdziwe.
  - Więcej wody deszczowej spływa do rzek, niż wsiąka w glebę i skały.
  - Tyle samo wody deszczowej spływa do rzek, co wsiąka w glebę i skały.
  - Mniej wody deszczowej spływa do rzek, niż wsiąka w glebę i skały.
  - Nie wiadomo, co dzieje się w przyrodzie z wodą deszczową.
- Znaczenie wyrazu *oceanologia* znajdziesz w
  - Słowniku ortograficznym.
  - Encyklopedii literatury.
  - Słowniku wyrazów bliskoznacznych.
  - Encyklopedii popularnej A - Z.

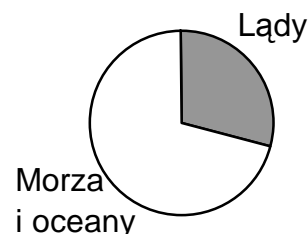
7. W 100 gramach wody morskiej o zasoleniu równym 3,5% znajduje się około
A. 0,035 g soli.   B. 0,35 g soli.   C. 3,5 g soli.   D. 35 g soli.

8. Sól z wody morskiej można uzyskać przez

- A. zamrożenie.
- B. odparowanie.
- C. filtrowanie.
- D. rozpuszczenie.

9. Powierzchnia Ziemi wynosi 510,22 mln km², z tego lądy zajmują 149,16 mln km². Morza i oceany zajmują

- A. 3,6106 mln km²
- B. 361,06 mln km²
- C. 361,14 mln km²
- D. 659,38 mln km²

10. Najwyższy szczyt Ziemi to Mount Everest (8 848 m n.p.m.). Najniżej położone miejsce znajduje się na dnie Rowu Mariańskiego na Oceanie Spokojnym (11 034 m głębokości). Różnica poziomów od najniżej do najwyższej położonego punktu na Ziemi wynosi

- A. 19 882 m   B. 2 186 m   C. – 2 186 m   D. – 19 882 m

11. Wskaż czynnik utrudniający człowiekowi poznanie głębin morskich.

- A. Wysoka temperatura.
- B. Światło słoneczne.
- C. Duże ciśnienie.
- D. Brak oporu wody.

12. 30 lipca 1958 roku o godzinie 19¹⁵ łódź podwodna „Nautilus” wyruszyła do Bieguna Północnego. Marynarze, zanim dopłynęli do celu, spędzili 100 godzin pod wodą. Do Bieguna Północnego dotarli

- A. 4 sierpnia o godz. 23¹⁵.
- B. 3 sierpnia o godz. 23¹⁵.
- C. 4 sierpnia o godz. 15¹⁵.
- D. 3 sierpnia o godz. 15¹⁵.

13. W szkolnej bibliotece znajduje się nowoczesna encyklopedia tematyczna dla młodzieży. Składa się z 9 tomów. W którym tomie będziesz szukać informacji o kompasie?

- A. W trzecim.
- B. W czwartym.
- C. W szóstym.
- D. W siódmym.

Tekst do zadań od 14. do 18.

Mamo! Mamo!
Spójrz na szyby!
Lśnią na szybach
srebrne ryby!

Błyszczą w słońcu
z każdej strony
srebrne płetwy
i ogony!

Wodorostów las się skrzy,
kryształowe muszle trzy...
A tam w kącie,
na dodatek,
zatopiony srebrny statek.

To mróz,
kiedy był na dworze,
nasze szyby
zmienił w morze!

D. Gellner, *Srebrne ryby*. [w:] Koszyk pełen wierszy. Warszawa 2000, s. 28.

14. Osobą mówiącą w wierszu jest

- A. mama.
- B. dziecko.
- C. mróz.
- D. statek.

15. W zdaniu *To mróz,... szyby zmienił w morze!* występuje

- A. porównanie.
- B. epitet.
- C. uosobienie (personifikacja).
- D. wyraz dźwiękonaśladowczy.

16. Twórcą opisanego w tekście obrazu jest

- A. statek.
- B. las.
- C. mróz.
- D. słońce.

17. W wierszu powtarzają się epitety *srebrne* i *srebrny*, ponieważ

- A. autor nie zna innych przymiotnikowych określeń.
- B. ta barwa jest charakterystyczna dla zimowego obrazu.
- C. statek musi być koniecznie wykonany ze srebra.
- D. ten kolor pasuje do ulubionych naczyń mamy.

18. Wskaż pary wyrazów rymujących się.

- A. Szyby – ryby, mamó – szyby.
- B. Skrzy – trzy, ogony – płetwy.
- C. Skrzy – trzy, dworze – morze.
- D. Strony – ogony, dodatek – mróz.

Tekst do zadań 19., 20. i 21.

Już w biblijnym Starym Testamencie opisano lewiatana. Nazwa oznacza wielkiego potwora morskiego, później używano jej też do opisywania wszelkich odmian wielorybów. Płetwal błękitny to największe znane ziemskie zwierzę. (...)

W morzach i oceanach żyje wiele dużych zwierząt, np: płetwal błękitny (30 m), marlin (5 m), kaszalot (20 m), rekin (16 m), miecznik (6 m).

Na podst. P. Stele: *Życie rekinów*. BGW, Warszawa 1992, s.19, 36, 39, 43, 54, 55

19. Długość ciała płetwala błękitnego jest większa od długości ciała kaszalota

- A. 3,5 raza.   B. 2,5 raza.   C. 2 razy.   D. 1,5 raza.

20. Najwięcej informacji na temat budowy i koloru skóry płetwala znajdziesz na stronie internetowej

- A. www.ssaki.morskie.edu.pl   B. www.nurkowie.onet.pl
C. www.morskie.opowieci.pl   D. www.ryby.słodkowodne.com

21. Biorąc pod uwagę długość ciała, uporządkuj malejąco mieszkańców mórz i oceanów. Uzupełnij tabelę i narysuj diagram słupkowy.

Liczba porządkowa	Zwierzę	Długość ciała
1		
2		
3		
4		
5		

22. Skorzystaj z rysunku i dokończ zdanie, wybierając określenie z ramki. Chcąc dopłynąć do portu, statek musi udać się w kierunku .....

